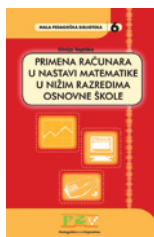

KATALOG

IZDANJA PEDAGOŠKOG ZAVODA VOJVODINE

Pedagoški zavod Vojvodine
21000 Novi Sad, Bulevar Mihajla Pupina 6/I
Tel/fax: +381 21 472 03 72, +381 21 422 750
e-mail: office@pzv.org.rs

ZBORNICI

U Novom Sadu, septembra 2004. godine, Evropski dan jezika obeležen je održavanjem konferencije „**Jezički izazovi Vojvodine Evropi**” u organizaciji Pedagoškog zavoda Vojvodine. Saopštenja i diskusije eminentnih stručnjaka i prijatelja jezika izražavali su jezičku raznovrsnost Vojvodine i afirmisali su vrednosti životnog prostora. Zbornik sadrži saopštenja i diskusije učesnika konferencije.

Zbornik sadrži tekstove svih predavača na međunarodnoj konferenciji „**Izazovi obrazovanja na manjinskim jezicima**” koju je Pedagoški zavod Vojvodine organizovao 22.-23. aprila 2005. g. uz podršku Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje i kulturu.

Tekstovi su na mađarskom, slovačkom, rumunskom, rusinskom i srpskom jeziku, sa rezimeima na srpskom i engleskom jeziku.

Zbornik sadrži izlaganja sa konferencije pod nazivom „**Jezik više za Evropu**” koja je održana 26. septembra 2005. godine u organizaciji Pedagoškog zavoda Vojvodine. Edicija sadrži prezentacije institucija koje se bave stručnim usavršavanjem nastavnika stranog jezika i institucija koja žele da približe strani jezik i stranu kulturu Vojvođanima, predavanja o teškoćama u usvajanju maternjeg i stranih jezika, predavanje o sticanju i razvijanju komunikativnih veština na nematernjem jeziku, zatim o nastavi u Školi romologije na univerzitetu u Novom Sadu, kao i o višejezičnim medijima u Vojvodini.

Povodom obeležavanja Međunarodnog dana maternjeg jezika, Pedagoški zavod Vojvodine je 21. februara 2006. godine organizovao konferenciju pod nazivom „**Maternji jezik – jezičko nasleđe koje određuje čoveka**”.

Izlagачi na konferenciji su bili profesori Univerziteta u Novom Sadu i istaknuti vojvođanski književnici, predstavnici većinskog naroda i nacionalnih manjina, a Zbornik sadrži predavanja sa te konferencije.

Zbornik je nastao u okviru projekta „**Inkluzivna škola u multikulturalnoj zajednici**”, čiji je nosilac Pedagoški zavod Vojvodine, a sadrži tekstove sa okruglog stola održanog u okviru Sajma obrazovanja 2006. godine. Autori tekstova su stručnjaci iz vladinog i nevladinog sektora koji se bave razvojem ili podrškom inkluzivnog obrazovanja. Zaključak sa okruglog stola odnosi se na jednaka prava svih na kvalitetno obrazovanje i prepoznavanje multikulturalnog identiteta pojedinca i zajednice kao jedinog valjanog miljea za integraciju različitosti, bilo da je ona u domenu jezika, kulture, sposobnosti ili socijalnog statusa.

Zbornik „**Jezici otvaraju vrata različitih kultura**“ sadrži predavanja učesnika, profesora Univerziteta u Novom Sadu i drugih istaknutih stručnjaka koji su bili učesnici Okruglog stola „Jezici otvaraju vrata različitih kultura“, odnosno učesnici konferencije „Unapređenje dvojezičnosti i interkulturalnosti kod dece u Vojvodini“ održanih 2010. godine u organizaciji Pedagoškog zavoda Vojvodine. Predavanja su afirmisala evropski jezički portfolio, ideju da poznavanje jezika je najbolje sredstvo međusobnog upoznavanja naroda, tolerancije, multikulturalnog nasleđa i identiteta.

Zbornik „**Iz riznice multijezičke Vojvodine – Istraživanja ličnih imena, nadimaka i prezimena u nacionalnim zajednicama Vojvodine**“ je rezultat Okruglog stola koji je održan 22. 02. 2011. godine u Skupštini Grada Novog Sada povodom obeležavanja međunarodnog Dana maternjeg jezika. Na okruglom stolu su istraživači i istraživačice predstavili podatke o ličnim imenima, nadimcima i prezimenima u nacionalnim zajednicama Vojvodine. Zbornik sadrži istorijsku perspektivu i sadašnje stanje u sistemu ličnih imena u maternjim jezicima nacionalnih zajednica Vojvodine.

MALA PEDAGOŠKA BIBLIOTEKA

Pedagoški zavod Vojvodine je 2005. godine organizovao niz predavanja za promociju novih, originalnih udžbenika na mađarskom nastavnom jeziku Zavoda za izdavanje udžbenika. Predavači seminara su bili autori i urednici novih udžbenika, koji su sa učesnicima podelili svoja iskustva i promovisali nove udžbenike. Izdanje „**Új tankönyvek, új módszerek – Novi udžbenici, nove metode**“ nosi nove metodičke aspekte tih udžbenika kao i neke nove obrazovne metode, oblike rada i tehničke učenja na mađarskom jeziku.

Izdanje „**Metodologija pisanja udžbenika**“ sadrži materijale koji su korišćeni na seminaru o metodologiji pisanja udžbenika kao i iskustva metodičara, autora već objavljenih udžbenika na jezicima nacionalnih manjina za osnovnu školu.

„**Smetnje u učenju – Tanulási zavarok**“ dvojezično izdanje sadrži apstrakte sa predavanja Anamarije Viček, logopeda.

Navode se kriterijumi spremnosti dece za školu, mogućnosti razvijanja komunikativnih veština, primer razvojnog plana i logopedске dijagnostike. Izdanje sadrži i odgovarajuće definicije, efikasne metode za podučavanje čitanja, pisanja i računanja na srpskom i na mađarskom jeziku.

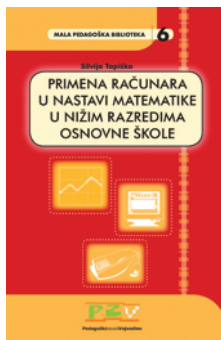
8

„Individualizacija i inkluzivni pristup u obrazovanju učenika sa smetnjama u učenju u nižim razredima osnovne škole” autorke Anamarije Viček preporučuje se nastavnicima koji su otvoreni prema deci koja imaju smetnje u učenju jer njen sadržaj pruža ne samo osnovna teoretska znanja o inkluziji, nego i praktične primere individualizacije u okviru redovne nastave.

Izdanje „Teorijsko metodološka pitanja razvoja jezičkih sposobnosti dvojezične i višejezične dece” autorke Danijele Stanojević sadrži teorijske pristupe usvajanja prvog, drugog i trećeg jezika, pojam, tipove i odnos dvojezičnosti sa kognitivnim razvojem i metajezičkim sposobnostima. Predstavljeni su metodički pristupi u cilju razvoja jezičkih sposobnosti i unapređivanja nastave stranog odnosno drugog ili trećeg jezika.

Izdanje „**Primena računara u nastavi matematike u nižim razredima osnovne škole**” autorke Silvije Tapiška obuhvata jedan savremeniji pristup realizaciji matematičkih sadržaja, tj. uvođenje računara u realizaciju matematičkih sadržaja u osnovnoj školi. Primenom računara planirani matematički sadržaji se mogu prilagoditi različitim nivoima znanja učenika, tako da ih svi učenici mogu relativno uspešno usvojiti.

Izdanje „**Motivi biljnog i životinjskog sveta u nižim razredima osnovne škole – književno-metodički aspekt**” autorke Violete Petković pruža osnovne sadržaje i pojašnjenje ključnih metodičko-književnih i teorijskih pojmova baziranih na motivima biljnog i životinjskog sveta koji se javljaju u mlađem osnovnoškolskom uzrastu. Priručnik može poslužiti kao metodičko uputstvo učiteljima prilikom realizacije nastave srpskog jezika i književnosti.

PRAKTIČARI PRAKTIČARIMA

Priručnik „**Inkluzija nije iluzija**“ je nastao u okviru projekta „**Inkluzivna škola u multikulturalnoj zajednici – stvaranje uslova za razvoj inkluzivne škole u multikulturalnoj Vojvodini**“. Izdanje donosi primere dobre prakse učesnika projekta iz redovnih i specijalnih škola u kojima se nastava izvodi i na jezicima nacionalnih manjina.

„Inkluzivna škola u multikulturalnoj zajednici – evaluacija podrške i razvoja profesionalnih kapaciteta za inkluziju u obrazovnim institucijama u multikulturalnoj Vojvodini“ je rezultat projekta „Inkluzivna škola u multikulturalnoj zajednici“ i sadrži realne i dokumentovane podatke o promenama koje su nastale na planu inkluzije u uključenim školama u periodu od septembra 2006. godine do septembra 2008. godine.

„Primeri dobre prakse – Radovi učesnika seminara *Smetnje u učenju – prepoznavanje i prevazilaženje smetnji u učenju kod dece predškolskog i školskog uzrasta*“ nastali su sa ciljem razmene iskustava i prikaza najuspešnijih radova učesnika seminara. Izdanje se preporučuje svima onima koji rade sa učenicima koji imaju posebne potrebe u obrazovanju i vaspitanju.

PRIRUČNICI

u okviru projekta „Razvijanje i negovanje maternjeg i nematernjeg jezika i interkulturalnosti kod dece u Vojvodini“

„Program i metodička uputstva – za nastavu srpskog kao nematernjeg jezika u prvom i drugom razredu osnovne škole u odeljenjima sa nastavom na jeziku nacionalne manjine“ autorke prof. dr. Melanije Mikeš nudi efikasne postupke u nastavi srpskog kao nematernjeg jezika, pružajući mogućnost učenicima da shvate, da srpskim jezikom mogu da izraze svoja iskustva, zahteve, osećanja i da zadovolje komunikacione potrebe. Nastavna jedinica se planira tako da omogućiti učeniku da učestvuje u stvarnim komunikativnim situacijama u učionici, ili u simuliranim situacijama karakterističnim za učenje ili šire okruženje.

„Srpski kao nematerijalni jezik – Predlog diferenciranog nastavnog plana i programa od prvog do osmog razreda osnovnog obrazovanja i vaspitanja“ autorki dr Dušanke Zvekić-Dušanović i Nataše Dobrić nastao je u cilju unapređivanja srpskog kao nematerijalnog jezika u osnovnim školama u Vojvodini. Predlog diferenciranog nastavnog plana i programa sadrži: ciljeve i zadatke, operativne zadatke, fond časova, tematiku, komunikativne funkcije, jezik, tvorbu reči, jezičke veštine, pravopis, književnost i književne pojmove uzimajući u obzir stepen i vrste razlike između srpskog jezika i maternjeg jezika učenika, jezičkog miljea i karakteristika neposredne okoline.

Priručnik „Mali jezikoslovci se igraju i pevaju – razvijanje komunikativnih veština na nematerijalnom jeziku“ autorke Melanije Mikeš nudi nova iskustva iz prakse za primenu komunikativno-iskustvenog metoda i primere iz prakse. Fokusira se na razvijanje komunikativnih veština na srpskom kao nematerijalnom jeziku a sadrži i uputstva i preporuke koja mogu da pomognu vaspitačima kako u aktivnostima na srpskom tako i u aktivnostima na engleskom ili nemačkom jeziku.

14 Priručnik „**Mali jezikoslovci se igraju i pevaju – razvijanje komunikativnih veština na nematernjem jeziku**“ autorke Melanije Mikeš opisuje proces usvajanja nematernjeg jezika i osnove komunikativno-iskustvenog pristupa posvećenog razvijanju komunikativnih veština na srpskom kao nematernjem jeziku u sredinama gde dominira upotreba maternjeg jezika. Za razliku od prethodnog, ovaj priručnik sadrži i note za pesmice na srpskom, engleskom i nemačkom jeziku. Pri izboru pesmica, priča i igara uvažavane su potrebe u praksi i mogućnosti vaspitača da dođu do određene jezičke građe.

Priručnik „**Mali jezikoslovci su krenuli u školu**“ autorke prof. dr Melanije Mikeš je nastavak priručnika „**Mali jezikoslovci se igraju i pevaju - Razvijanje komunikativnih veština na nematernjem jeziku**“. Razvijanje i negovanje aditivne dvojezičnosti kod dece pripadnika nacionalne manjine, tj. dvojezičnosti koja se nadograđuje na maternji jezik, je nezaobilazan činilac u postizanju komunikativne ravnopravnosti, važan preduslov za uspešan suživot sa pripadnicima većinskog naroda. U priručniku su predstavljene aktivnosti razvijanja komunikativnih veština na nematernjem jeziku koje su uspešno primenjivane u osnovnim školama u Vojvodini, u sredinama gde je sredstvo komunikacije neki od jezika nacionalnih manjina.

Priručnik „**Játsszunk, beszéljessünk magyarul!** – **Kézikönyv a magyar környezetnyelv tanításához a kommunikatív-tapasztalati módszer alkalmazásával az általános iskola 1. és 2. osztályában - *Igrajmo se, pričajmo na mađarskom!* – priručnik za nastavu mađarskog kao jezika društvene sredine komunikativno iskustvenom metodom u 1. i 2. razredu osnovne škole**“ autorki J Baliž, K. Ago i E Korponai na mađarskom jeziku opisuje teoretski pristup i praktične sadržaje za podučavanje mađarskog kao jezika društvene sredine. U cilju što boljeg savladavanja jezika autorke prezentuju bogatu zbirku priprema za aktivnosti, pesama i tekstova kao i metodološka uputstva za obrazovni rad.

PRIRUČNICI

u okviru projekta „Smetnje u učenju“

„Priručnik za pedagoško ispitivanje učenika sa teškoćama u učenju u nižim razredima osnovne škole – Pedagoško ispitivanje“ je sastavila logoped Anamarija Viček. Namenjen je učiteljima i stručnim saradnicima za ispitivanje učenika sa smetnjama u učenju u nižim razredima osnovne škole. Sadrži formulare, radne listove i druge vizuelne materijale za kompleksno pedagoško ispitivanje za ranu identifikaciju smetnji u učenju u prvom razredu osnovne škole kao i ispitivanje čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti od 1. do 4. razreda osnovne škole. Ispitivanja su prikazana sa detaljnim opisom, preporukama za način upotrebe i kriterijumima za interpretiranje rezultata.

„Kézikönyv a tanulási nehézséggel küszködő általános iskolai tanulók pedagógiai vizsgálatához; Vizsgálati feladatlapok gyűjteménye - Priručnik za pedagoško ispitivanje učenika sa teškoćama u učenju u nižim razredima osnovne škole; Pedagoško ispitivanje” pisan je na mađarskom jeziku a koji je sastavila logoped Anamarija Viček. Namenjen je učiteljima i stručnim saradnicima koji nastavu izvode na mađarskom nastavnom jeziku i to za ispitivanje učenika sa smetnjama u učenju u nižim razredima osnovne škole. Sadrži formulare, radne listove i druge vizuelne materijale za kompleksno pedagoško ispitivanje za ranu identifikaciju smetnji u učenju u prvom razredu osnovne škole kao i ispitivanje čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti od 1. do 4. razreda osnovne škole.

„Pedagogické vyšetrenie žiakov s poruchami v učení v nižších ročníkoch základnej školy v slovenskom jazyku - Pedagoško ispitivanje učenika sa smetnjama u učenju u nižim razredima osnovne škole na slovačkom jeziku” je sastavila logoped Anamarija Viček na osnovu radova učesnika seminara „Smetnje u učenju” u OŠ „Jan Čajak” u Bačkom Petrovcu. Namenjen je učiteljima i stručnim saradnicima koji nastavu izvode na slovačkom nastavnom jeziku i to za ispitivanje čitanja, pisanja i matematičkih sposobnosti od 1. do 4. razreda osnovne škole kod učenika sa smetnjama u učenju. U drugom delu priručnika nalazi se zbirka Vežbe i zadaci za razvoj raznih oblasti na slovačkom jeziku.

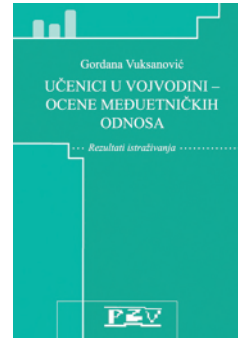
„**Вежби и задатки за читане и писане у nižих класох основнейшколи – Вежбе и zadaci za čitanje i pisanje u nižim razredima osnovne škole**“ je sastavljen na osnovu radova učesnika seminara „Smetnje u učenju“ u OŠ „Petro Kuzmjak“ u Ruskom Krsturu.

Učiteljima se preporučuje da za svakog učenika odaberu zadatke adekvatne težine poznavajući nivo znanja i veština učenika. Zbirka sadrži vežbe i zadatke za razvoj bazičnih sposobnosti odnosno čitanja i pisanja za učenike od 1-4. razreda osnovne škole na rusinskom jeziku.

„**Zbirka kreativnih vežbi i zadataka za podsticanje čitanja i pisanja kod učenika sa teškoćama u učenju u nižim razredima osnovne škole**“ sadrži vežbe i zadatke seminarskih radova učesnika seminara „Smetnje u učenju“ u kombinaciji sa vežbama i zadacima koje je autorka Anamarija Viček prezentovala. Priloženi zadaci se mogu primeniti u nižim razredima osnovne škole u skladu sa individualnim karakteristikama i potrebama dece u cilju podsticanja čitanja i pisanja.

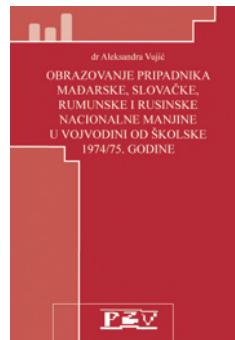
IZDANJA O ISTRAŽIVANJIMA

„Učenici u Vojvodini – ocene međuetničkih odnosa – Rezultati istraživanja“ je delo autorke Gordane Vuksanović. Sprovedena je analiza prikupljenih iskusvenih podataka sa ciljem ispitivanja svesti učenika o nacionalnoj pripadnosti i odnosa prema drugim nacijama na području Vojvodine. Stanje međuetničkih odnosa ispitivano je preko intenziteta i vrste međuetničkih odnosa na nivou pojedinca, porodice i sredine iz koje učenici potiču. Pored obimnog definisanja pojmova izdanje pruža rezultate istraživanja o interkulturalnosti, o međuetničkim sukobima, etničkim stereotipima, distancama i ocenu stanja međuetničkih odnosa učenika srednjih škola u kojima se nastava izvodi i na jeziku neke od manjinskih etničkih grupa u Vojvodini.

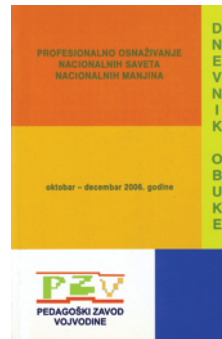

„Evaluacija stanja međuetničkih odnosa kod mladih u Vojvodini – Rezultati istraživanja“ autor dr Radoša Radivojevića je nastala u okviru projekta „Evaluacija stanja međuetničkih odnosa kod mladih u Vojvodini“ koji su realizovali Pokrajinski sekretarijat za upravu, propise i nacionalne manjine i Pedagoški zavod Vojvodine 2007/08. godine. Prikaz istraživanja donosi rezultate o nacionalnom identitetu, međuetničkoj integraciji, kulturnom etnocentrizmu, kulturnom pluralizmu i interkulturalizmu, etničkoj toleranciji i distanci, međuetničkim odnosima u školi, međuetničkim sukobima i ocenu stanja međuetničkih odnosa u osnovnim i srednjim školama gde se nastava izvodi i na jeziku nek od nacionalnih manjina u Vojvodini.

„Obrazovanje pripadnika mađarske, slovačke, rumunske i rusinske nacionalne manjine u Vojvodini od školske 1974/75. godine“ je delo autorke dr Aleksandre Vujić. U publikaciji su analizirana tri perioda: 1974-1990 – period socijalizma, 1990-2000 – period centralizma i izolacije zemlje i period od 2000. godine – demokratizacija i ponovno uključivanje u međunarodnu zajednicu. Ostvarivanje prava na obrazovanje je posmatrano kroz strukturu pismenosti i stepen završenog formalnog obrazovanja prema nacionalnosti, starosti i polu, dok je ostvarivanje prava na obrazovanje na maternjem jeziku praćeno kroz analizu broja osnovnih i srednjih škola u kojima je nastava bila organizovana na manjinskom jeziku.

OSTALA IZDANJA

„Dnevnik obuke – profesionalno osnaživanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina je nastao kroz pripreme i izvođenje aktivnosti „Obuka za profesionalno osnaživanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina – programiranje dodatnih sadržaja bitnih za nacionalne manjine”, koji je finansijski podržala Misija OEBS u Srbiji, a čiji je nosilac bio Pedagoški zavod Vojvodine 2006. godine. Materijal sadrži opis projekta, pripremnog istraživanja potreba za profesionalnim osnaživanjem odbora za obrazovanje nacionalnih saveta nacionalnih manjina Mađara, Slovaka, Rumuna, Rusina i Hrvata, koje žive u Vojvodini i koje imaju osnovno obrazovanje na maternjem jeziku, opis obuke i materijale koji su korišćeni i koji su nastali kao produkti učesnika tokom obuke.

„**Rečnik reforme obrazovanja**” autorke Bojane Petrić je zajedničko izdanje Pedagoškog zavoda Vojvodine i izdavačkih kuća Platoneum i Misao. Sadržaj teksta čine dve različite strukturalne komponente. Prva je „Rečnik” koji sadrži rečnik reforme obrazovanja u kome je data jedna vrsta enciklopedijskog tipa objašnjenja značenja termina i ključnih reči u obrazovanju. Drugu komponentu čine „Razgovori” tj. intervjui sa dvanaest stručnjaka iz oblasti obrazovanja koji se odnose na probleme reforme obrazovanja.

„**Szövegértés-fejlesztés az általános iskola alsó osztályaiban – Razvijanje razumevanja pročitano u nižim razredima osnovne škole**” autorke Marte Törteli Telek je zajedničko izdanje Pedagoškog zavoda Vojvodine i izdavačke kuće Forum. Pisan je na mađarskom jeziku i opisuje rezultate istraživanja razumevanja pročitano teksta kod učenika 4. razreda osnovne škole koji nastavu pohađaju na mađarskom nastavnom jeziku. Publikacija pored opisa sprovođenja i rezultata istraživanja sadrži i komparaciju rezultata razumevanja pročitano teksta kod jednojezičnih i dvojezičnih učenika, kao i preporuke za razvoj razumevanja pročitano na mađarskom jeziku.